

Årsredovisning 2007

Samverkan mot antibiotikaresistens

Stramas uppdrag och organisation

Strama har som syfte att verka för sektorsövergripande samordning i frågor som rör förutsättningar att bevara möjligheten att effektivt använda antibiotika vid bakteriella infektioner hos människor och djur samt att ta initiativ till åtgärder som i första hand rör människors hälsa. I ett särskilt uppdrag har regeringen begärt att Strama tillsammans med Smittskyddsinstitutet ska göra en översyn av existerande nationella system för övervakning av antibiotikaförsäljning och antibiotikaresistens. Översynen bör leda till rekommendationer för hur den nationella över-

vakningen bör se ut i framtiden samt innehålla förslag till hur ett sådant system kan finansieras. Detta arbete pågår och slutredovisas 2008.

Basen för Stramas nationella arbete utgörs av ett koordinerande kansli inrymt i Smittskyddsinstitutets lokaler, en ledningsgrupp av nationella experter och av de i landstingen organiserade lokala Stramagrupperna. Ett antal av dessa grupper har erhållit uppdrag och finansiering från respektive landsting, men flertalet är fortfarande ofinansierade.

Sektorsövergripande samordning

Strama har initierat regelbundna diskussioner med Socialstyrelsen och Smittskyddsinstitutet för samordning av arbetet mot antibiotikaresistens enligt regeringens proposition 2005/06:50. Regelbundet samarbete sker med Läkemedelsverket, framför allt genom gemensamma workshops, för att ta fram nya behandlingsrekommendationer för olika infektionstillstånd. Strama har varit adjungerad till flera möten med zoonosrådet med anledning av zoonospotentialen för MRSA och ESBL-resistens. Med anledning av MRSA-utbrott på djursjukhus har Strama haft ett nära samarbete med flera myndigheter.

Representanter för de lokala Stramagrupperna utgör en referensgrupp som under året sammankallats till ett ömsesidigt informationsutbyte och diskussion om prioriteringar. Svenska Läkaresällskapets Referensgrupp för antibiotikafrågor och däri ingående andra sektioner har ett löpande informationsutbyte med Strama.

Strama har bistått Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, inför val av strategier inom satsningen mot vårdrelaterade infektioner och ett protokoll kommer att tas fram i samarbete mellan SKL, vårdhygienrepresentanter och Stramas slutenvårdsnätverk. Vidare medverkar Strama i en arbetsgrupp på SKL som ska föreslå ett permanent system för fortlöpande registrering av vårdrelaterade infektioner.

Med syfte att belysa antibiotikaanvändning och antibiotikaresistens inom tandvården har Strama inlett ett samarbete med en grupp tandläkare. Indikationer för antibiotikaproylax samt bristen på riktlinjer och konsensusdokument har identifierats som prioriterade områden, och gruppen har påbörjat arbete kring detta. På Odontologisk Riksstämman 2007 hölls en gemensam presentation med titeln "Antibiotika inom tandvården – dags att påbörja Stramaarbete?"

Mot bakgrund av den höga förskrivningen av antibiotika hos äldre har Strama inlett ett arbete med företrädare för den geriatriska specialiteten. Målsättningen är att arrangera gemensamma utbildningsaktiviteter och diskutera relevanta kvalitetsaspekter på antibiotikaanvändning hos äldre.

Strama har också varit remissinstans i Patientdatautredningen och där kunnat konstatera att förslaget skulle underlätta möjligheterna att med it-stöd implementera kvalitetsinstrument för uppföljning av antibiotikaresistens och att antibiotikaanvändning. Med sådana kvalitetsinstrument skulle man också kunna säkerställa att användningen av antibiotika är rationell, säker och står i överensstämmelse med gällande riktlinjer såväl på landstings- som förskrivarnivå.

Utvecklingen av antibiotikaförbrukning och antibiotikaresistens

Efter många års minskning har den totala antibiotikaförsäljningen ökat i Sverige under de tre senaste åren. Fördjupade analyser av orsakerna till ökningen är nödvändiga och sådana har initierats. Ingenting talar dock för att en ökad sjuklighet har haft betydelse. Flera faktorer kan spela en roll, till exempel attityder till antibiotikabehandling hos både förskrivare och allmänhet. Förskrivningen är störst i de tre storstadsregionerna vilket också talar för att tillgänglighet till vården kan vara en bidragande faktor. I första hand är det försäljningen till barn upp till 15 år som ökat. Flera av Stramas aktiviteter har inriktats på att öka kunskapen om infektioner hos barn, bland annat genom att ta fram utbildningsmaterial för förskolor och föräldrar. Förbrukningen i den äldsta åldersgruppen är fortsatt hög och under året har Strama arrangerat ytterligare temadagar i Malmö och Sundsvall kring infektioner hos äldre i särskilda boenden.

Även om antibiotikaanvändningen nu tycks öka är Sverige fortfarande ett av länderna inom EU med den lägsta antibiotikaförbrukningen. Trots detta sker en kontinuerlig ökning i förekomsten av antibiotikaresistenta bakterier. Strama följer den utvecklingen genom ett nära samarbete med Smittskyddsinstitutet och dess Antibiotikaresistensgrupp. Under året rapporterades 1 137 fall av meticillinresistenta gula stafylokocker, så kallade MRSA, en ökning med preliminärt 8 procent från 2007. Enskilda större utbrott har inte rapporterats och kan således inte förklara

ökningen. Det faktum att genomsnittsåldern sjunkit kan tala för att MRSA-infektioner utanför vården ökar, oavsett om smittan sker i Sverige eller utomlands. En fördjupad analys av den sannolikt förändrade MRSA-epidemiologin måste göras, bland annat behöver kopplingen mellan tidigare antibiotikabehandling och MRSA-smitta vid samhällsförvärvade infektioner i Sverige utredas. Det första lite större utbrottet av vancomycinresistenta enterokocker på flera år rapporterades hösten 2007.

Bakterier med så kallad ESBL-resistens har hittills varit sällsynta i Sverige men ökar nu snabbt. Resistensen innebär att vissa grupper av antibiotika som länge använts i behandlingen av vanliga infektioner såsom urinvägsinfektioner, infektioner efter bukoperationer och blodförgiftning, inte längre är verksamma. Bakterier med ESBL bär ofta samtidigt på resistens mot andra antibiotika och blir på grund av denna multiresistens särskilt svårbehandlade. Större och mindre utbrott med spridning av bakterier med ESBL-resistens har förekommit i Sverige. Våldokumenterade konsekvenser internationellt av detta är ökad dödlighet, förlängda vårdtider och ökade kostnader för sjukhusen. Systematiska studier över konsekvenserna av antibiotikaresistens saknas dock i Sverige. I februari 2007 infördes anmälningsplikt enligt smittskyddslagen för ESBL och totalt under 2007 rapporterades 2 101 fall där samtliga landsting/regioner var representerade.

Stramas uppgifter enligt instruktionen

I det följande kommer en kortfattad beskrivning att ges av Stramas verksamhet utifrån de i instruktionen angivna områdena.

Strama ska utifrån den övervakning och analys som görs nationellt och internationellt i fråga om förekomst av antibiotikaresistens och antibiotikaförbrukning ta initiativ till åtgärder som i första hand rör människors hälsa.

Ökningen av så kallade ESBL-bildande bakterier är oroande. Bakterierna förekommer såväl i samhället som på sjukhus och flera utbrott har rapporterats. I ett försök att bromsa utvecklingen har Strama tagit fram ett åtgärdsprogram grundat på fakta och erfarenheter från experter utsedda av myndigheter och organisationer. Programmet kommer att spridas brett inom sjukvården och Strama anser att åtgärderna i programmet bör genomföras snarast och vara fullt införda senast vid utgången av 2008.

Strama ska arbeta för att studier genomförs i frågor som rör antibiotikaresistens där behovet av ny kunskap har identifierats.

Öroninflammation

Under året startades en studie i tre län om akut öroninflammation med perforation av trumhinnan hos barn 2–16 år. I studien studeras etiologi och läkningsprocessen vid perforation utan behandling med antibiotika. Data från cirka 1 000 journaler kommer att sammanställas och analyseras avseende ökad risk för komplikationer vid akut öroninflammation.

Urinvägsinfektion

Infektioner i urinvägarna är en av de vanligaste orsakerna till förskrivning av antibiotika. Särskilt inom äldreården är användningen hög och i många fall ej nödvändig, till exempel vid tillståndet asymtomatisk bakteriuri (ABU) som studerats med stöd av Stramas projektmedel. En vetenskaplig artikel om samband mellan inkontinens och ABU har accepterats för publicering i *Scandinavian Journal of Infectious Diseases*.

Arbetet med Stramas kliniska prövning fortsatte under 2007. I studien jämförs en och två veckors behandling av akut njurbäckeninflammation hos kvinnor. Tjugo infektionskliniker deltar i studien som är randomiserad, placebokontrollerad och dubbelblind. Vid utgången av 2007 var 173 patienter inkluderade.

På en europeisk kongress redovisades under året resultat från en studie som initierats av Strama och genomförts i Kronobergs län. I studien undersöktes om antibiotikaresistens kan gå tillbaka om antibiotika förbrukningen minskar. Trots en radikal minskning (85 %) av förskrivningen av ett antibiotikum mot urinvägsinfektion (trimetoprim) kunde man inte se någon kliniskt användbar effekt på trimetoprimresistensen hos de bakterier som orsakar urinvägsinfektion.

Hygien inom förskolan

I Göteborg pågår ett försök att knyta en hygiensjuksköterska till förskolan. Strama stödjer utvärderingen av försöket som görs i två delar i samarbete med Göteborgs Universitet. Hittills har hygiensjuksköterskan besökt cirka 120 förskolor i Göteborg (av planerade 350).

Hygienronder med uppföljande diskussioner och utbildning om sjukdomar och smitta i förskolan i större grupper har genomförts. Frånvaroregistrering rapporteras till ansvarig hygiensjuksköterska fortlöpande från förskolorna. Försöket avslutas i oktober 2009.

Intensivvård

IVA-Stramas samarbete och integrering med Svenskt Intensivvårdsregister påbörjades för ett par år sedan. Under 2007 har rutiner utarbetats för att skapa importrutiner för personnummerbaserade mikrobiologiska data från tre olika laboratoriesystem. Parallellt med detta har arbetet fortsatt med att sammanställa data avseende antibiotikaförbrukning, demografi och nyckeltal för att förebygga vårdrelaterade infektioner.

Strama ska sammanställa och aktivt återföra kunskap i frågor som rör antibiotikaresistens till berörda inom hälso- och sjukvård, kommunal vård och omsorg samt till beslutsfattare, allmänhet och medierna.

Hemsida och rapporter

Strama redovisar kontinuerligt statistik över antibiotikaförsäljningen och resistensläget på hemsidan www.strama.se. Hemsidan erbjuder också färdiga presentationer, referat från möten och sammanfattningar av nationella och internationella vetenskapliga artiklar inom området. Under året har närmare 40 000 besök registrerats på hemsidan. Sedan oktober 2007 har Strama mediabevakning på antal förekomster i press. Enligt denna har det förekommit 75 artiklar om Strama eller uttalanden från Strama under perioden oktober–december.

För sjätte året i rad presenterade Strama, i samarbete med Smittskyddsinstitutet, SMI, årsrapporten Swedres. Rapporten innehåller all tillgänglig statistik över antibiotikaförbrukning och –resistens i Sverige samt exempel på lokala och nationella projekt. Rapporten är på engelska och används bland annat för att internationellt sprida information om det svenska arbetet mot antibiotikaresistens. Swedres är ett samarbete med Statens Veterinärmedicinska Anstalt som i samma publikation har en motsvarande veterinärmedicinsk rapport – SVARM.

Strama bevakar löpande ett stort antal vetenskapliga tidskrifter för att ta del av internationell forskning. Särskilt intressanta forskningsresultat publiceras i ”Strama-nytt” och sprids via hemsidan till tusentalet prenumeranter.

Under 2007 utvärderades data från Stramas tidigare genomförda punktprevalensundersökningar inom slutenvård. Analysen visade förbättringar i förskrivningsmönstren inom två av de tre huvudsakliga interventionsområdena; längden av profylax vid kirurgi minskade och användningen av kinoloner till kvinnor med cystit sjönk. Behandlingsmönstret vid behandling av samhällsförvärd lunginflammation var oförändrat.

Workshops och utbildningsdagar

Under 2007 utarbetades de slutgiltiga bakgrundsdokumenterna och behandlingsrekommendationerna från den workshop om nedre urinvägsinfektioner som Läkemedelsverket genomförde i november 2006 i samarbete med Strama. En sammanfattning är skriven och kommer att publiceras i Läkartidningen. Under läkarnas Riksstämma hölls ett symposium under rubriken ”Blåskatarr hos kvinnor – en besvärlig bagatell”. Strama hade en egen monter på Riksstämman med informationsmaterial och möjlighet till diskussion med experterna från workshopen. I novem-

ber 2007 genomfördes en workshop i samarbete med Läkemedelsverket om behandling av nedre luftvägsinfektioner hos barn och vuxna i öppen vård. De överenskomna behandlingsrekommendationerna håller för närvarande på att sammanställas.

Årets utbildningsdag för medlemmar i de lokala Stramagrupperna samlade ett hundratal medlemmar. Temadagar under rubriken ”Vårdrelaterade infektioner och antibiotikaresistens kan begränsas” har arrangerats i Malmö och Sundsvall. Denna aktivitet har skett i samarbete med Smittskyddsinstitutet, Socialstyrelsen, Sveriges kommuner och landsting samt Svensk Förening för Vårdhygien. Avsikten är att samla olika befattningshavare inom kommunal omsorg och hälso- och sjukvård för att diskutera hur vårdrelaterade infektioner och antibiotikaresistens kan begränsas inom äldreomsorg och -omsorg, bland annat genom att visa på goda exempel och vikten av bra samarbete. Ytterligare en dag i Göteborg är planerad 2008.

Vetenskapliga artiklar

En redovisning av Stramas verksamhet mellan 1995 och 2005 sammanställdes under 2007. Artikel publicerades under februari 2008 i *Lancet Infectious Diseases*. Motsvarande sammanställning har gjorts för Jönköpings län och publicerades i *Quality Management in Health Care* 2007.

En artikel som beskriver de medicinska och ekonomiska konsekvenserna av MRSA har publicerats i *Läkartidningen*. Slutredovisning av projektet om infektioner hos barn skedde under året i en avhandling. Studien visade att barn i kommuner med hög förskrivning av antibiotika inte var sjukare än barn i kommuner med låg förskrivning av antibiotika. Två artiklar publicerades under året och ytterligare en artikel planeras under 2009 som resultat av projektet. Data från en studie i Sydsvetser om öroninflammation publicerades under 2007. Studien stödjer de nu gällande behandlingsriktlinjerna att antibiotika har mycket begränsad effekt vid akut öroninflammation i åldern 2–16 år.

Delar av IVA-Strama presenterades i en avhandling under året. Avhandlingen redovisar antibiotikaanvändning och resistensutveckling av antibiotika inom svensk intensivvård och bygger på studier som är gjorda i samarbete mellan IVA-Strama, Smittskyddsinstitutet och Hälsovetenskapliga universitetet i Linköping.

I ett samarbete med fem europeiska universitetssjukhus har ett infektionskontrollprogram använts för kartläggning och kvalitetssäkring av antibiotikaanvändning och vårdrelaterade infektioner. Arbetet är presenterat i tre vetenskapliga artiklar.

Strama ska medverka till att kunskap i frågor som rör antibiotikaresistens tillämpas i praktiken genom att påverka attityder och beteenden hos förskrivare, övriga berörda yrkesgrupper och allmänhet.

Svensk Förening för Allmänmedicins kvalitetsgrupp (SFAM-Q) har tagit fram kvalitetsindikatorer för olika infektioner. Ett system för enkel kvalitetsmätning av verksamheten på vårdcentraler har tagits fram i Jönköping. Strama stöder denna verksamhet som under 2008 blir tillgänglig utanför Jönköpings län för alla användare i landet. Det webbaserade verktyget möjliggör jämförelser mellan olika enheter i hur vanliga infektioner handläggs. Arbetet har påbörjats för att kunna följa indikationer för behandling av infektioner i öppen vård i Sverige. Årliga uttag av data från journaldatasystemen på 20–40 vårdcentraler planeras. Ett system för automatiserade uttag av relevanta data på infektionsbesök håller på att byggas ut. Offert för mjukvara har begärts för uttag ur journaldatasystem. Ett nätverk av vårdcentraler skall byggas upp för årliga uttag med 2008 som ett första år.

Kvalitativa intervjuer angående basala hygienrutiner har genomförts med olika grupper av specialistläkare i flera landsting. Intervjuerna är utskrivna och analysen påbörjad.

I en annan kvalitativ studie har intervjuer om antibiotikaresistens gjorts med sjukhusläkare. Även här är analysen påbörjad och kommer att fortsätta under 2008.

Det finns behov av enkla, färdiga utbildningsmaterial för allmänläkare kring infektioner hos barn. Under året har ett arbete påbörjats för att ta fram denna typ av material som ska vara färdigt 2008 för att sedan åtföljas av temadagar/utbildningsinsatser 2009.

En enkät med frågor om hur, och på vilket sätt, antibiotikaresistens diskuteras har skickats till kursansvariga på relevanta kurser inom grundutbildningen för läkare. En översyn av kurser för AT- och ST-läkare visar att utbudet för dessa grupper inte är särskilt stort. Med anledning av att Strama diskuterat att erbjuda utbildningsmaterial för läkare har tänkbara modeller för detta undersökts.

Strama ska verka för framtagandet av handlingsprogram på regional och lokal nivå med konkreta målsättningar, åtgärder och uppföljningsmetoder anpassade för praktisk tillämpning.

I september 2004 arrangerade Socialstyrelsen en workshop om MRSA i samhället. Arbetet med att sammanställa resultatet överlämnades till Strama hösten 2006. Underla-

get är indelat i fyra områden: Barnomsorg, Definitioner, Äldreomsorg respektive Övrigt i samhället. Under 2007 har fyra grupper arbetat vidare med materialet i syfte att sammanställa detta till ett kunskapsunderlag.

En arbetsgrupp har på uppdrag av Svensk Förening för Vårdhygien påbörjat att revidera ”Protokoll för vårdhygienisk standard i särskilda boendeformer”. Arbetet har genomförts med ekonomiskt stöd från Strama. Protokollet är tredje reviderade versionen av det protokoll (KIKHOS) som utarbetades av en arbetsgrupp inom dåvarande SFSS 1998 (nuvarande SFVH). Slutversionen av protokollet är ännu inte helt klart.

I syfte att stärka det lokala Stramaarbetet har Strama i ett brev till landstings- och primärvårdsdirektörer påtalat behovet av att organisera det förebyggande arbetet mot antibiotikaresistens genom att skjuta till de ekonomiska och personella resurser som krävs. I brevet redogör också Strama för den ökande problematiken med antibiotikaresistens och behovet av att antibiotikaanvändning integreras i arbetet med patientsäkerhet och kvalitet.

Strama ska fördela och administrera de statliga medel som ställs till strategigruppens förfogande för insatser som behövs för att uppfylla uppgifterna som strategigruppen har enligt denna förordning samt följa upp de verksamheter som fått statligt bidrag.

De lokala Stramagrupperna har givits möjlighet att söka anslag för lokala projekt. Under 2007 delades 880 tkr ut till följande projekt:

- Minskad överanvändning av antibiotika i öppenvård genom förbättrad diagnostik av virala luftvägspatogener.
- En studie av hur populationen urinvägspatogena *Escherichia coli* i Kronobergs län har förändrats under storskalig intervention med upphörd förskrivning av trimetoprim.
- Nordisk intervjustudie av MRSA i samhället.
- Resistenta tarmbakterier hos resenärer.
- Förekomst av ESBL producerande Enterobacteriaceae i importerade och inhemska livsmedel.
- Förbättrad diagnostik av urinvägsinfektion hos sjukhemspatienter; IL-6 som markör för behandlingsindikation.
- IT-stöd för kartläggning av antibiotikaanvändning och vårdrelaterade infektioner vid Karolinska Universitetssjukhuset.

Strama ska delta i internationellt arbete inom antibiotikaresistensområdet.**Samarbete med Europeiska myndigheter**

Stramas ordförande har deltagit i möten med den Europeiska smittskyddsmyndighetens (ECDC) "national focal points for antimicrobial resistance" och vid en hearing om antibiotikaresistens i EU-parlamentet. Strama har också under 2007 medverkat vid två av de länderbesök (Grekland, Tyskland) som ECDC genomför om åtgärder mot antimikrobiell resistens. På initiativ av Stramas ordförande har diskussioner förts mellan ledningen för ECDC och EMEA (European Medicines Agency), vilket mynnat ut i ett gemensamt projekt mellan dessa myndigheter för att kartlägga gapet mellan resistensutvecklingen i Europa och utvecklingen av nya antibiotika. Stramas ordförande medverkar i samarbetet mellan Slovenien, Frankrike, Tjeckien och Sverige för samordning av aktiviteter omkring antibiotikaresistens under respektive lands EU-ordförandeskap. Strama har medverkat i förarbete till en "council recommendation" om arbete med vårdrelaterade infektioner.

WHO

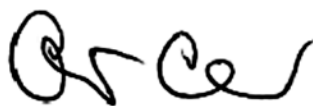
Strama har regelbunden kontakt på olika nivåer inom WHO. I samband med Världshälsoförsamlingens arbete, maj 2007, om resolutionen om Rational Use of Medicines, medverkade Stramas ordförande i en så kallad technical briefing där Strama presenterades som ett exempel på hur man kan organisera arbetet med rationell läkemedelsanvändning.

Övervakning av antibiotikaförbrukning- och resistens

Strama har under 2007 fortsatt som svensk representant i ESAC (European Surveillance of Antimicrobial Consumption). I ESAC har man under 2007, liksom tidigare år, samlat in antibiotikaförbrukningsdata från alla deltagande länder. Sverige deltar även i de subprojekt inom slutna och öppna vård som påbörjades under 2006.

Den svenska IVA-Strama modellen har vidareutvecklats för europeisk användning inom det EU-finansierade IPSE-projektet "Improving surveillance and controlling AB resistance in ICU".

Sverige deltar aktivt som ett centrum bland tolv europeiska länder i projektet GRACE. (Genomics to combat antibiotic resistance in community acquired lower respiratory infections). Projektet kartlägger hur nedre luftvägsinfektioner handläggs i svensk öppen vård. Tio vårdcentraler från hela landet registrerade under två perioder alla patienter som sökte för nedre luftvägsinfektioner. Symtom, kliniska undersökningsfynd, utredning och behandling registrerades och patienterna fyllde i en dagbok under fyra veckor. Sammanställning av data från 300 svenska patienter och sammanlagt 3 600 patienter i Europa pågår. I en annan del av projektet startade under året en diagnostisk, randomiserad och kontrollerad behandlingsstudie av nedre luftvägsinfektioner. Sex centra i Sverige deltar tillsammans med tio europeiska länder. Förutom registrering av anamnestiska och kliniska data tas i studien odlingar, blodprov och röntgen. Uppföljning sker med spirometri, odlingar och blodprov. Studien startade hösten 2007 och kommer att pågå till 2009.

Otto Cars
Ordförande i Strama

Stramas ledning

Stramas styrgrupp har under året haft fyra möten. Som en konsekvens av att SMI:s styrelse ombildades till ett insynsråd gjordes smärre förändringar i Stramas instruktion. Bland annat ersattes styrelsen av en styrgrupp vars ledamöter är desamma. Styrgruppen har löpande tagit

del av minnesanteckningar från ledningsgruppens möten. Strategigruppens styrgrupp ska fastställa budget och verksamhetsplan samt i övrigt besluta i frågor av principiell betydelse eller av större vikt. Styrgruppen får överlåta åt ordföranden att besluta i övriga frågor.

Ersättningar till styrgruppen under 2007

Ledamot	Ersättning
Anders Tegnell, Socialstyrelsen	4 350:-
Lars Engstrand, Smittskyddsinstitutet	4 350:-
Charlotta Edlund, Läkemiddelsverket	5 800:-
Christina Greko, Statens Veterinärmedicinska Anstalt	5 800:-
Gabriella Kollander Fällby, Sveriges Kommuner och landsting	2 900:-
Anders Carlsten, Apoteket AB	5 800:-
Inga Odenholt, Referensgruppen för Antibiotikafrågor	4 350:-
Rolf Lundholm, Svensk Förening för Vårdhygien	5 800:-
Hans Fredlund, Smittskyddsläkarföreningen	5 800:-

Ekonomisk uppföljning för Strama 2007

För verksamhetsåret 2007 tilldelades Strama 10 miljoner kronor ur regeringens anslag för folkhälsopolitiska åtgärder.

Intäkter, tkr

Intäkt av anslag	9 523 067
Intäkter av avgifter	140 218
Summa intäkter	9 663 285

Kostnader

Kostnader för personal	2 624 483
Administrativa kostnader*	1 529 031
Nationella och lokala utvecklingsprojekt och forskning	4 256 294
Informations- och utbildningsinsatser	1 253 478
Summa kostnader	9 663 285

* häri ingår lokaler, inventarier, IT, ekonomihantering, telefon, porto.

Strama

Samverkan mot antibiotikaresistens

Nedre UVI hos kvinnor

Förra året ordinerades nästan 350 000 svenska kvinnor antibiotika mot akut cystit. Av dessa fick ungefär en tredjedel ytterligare urinvägsinfektioner samma år.

Hösten 2006 anordnade Läkemedelsverket och Strama ett expertmöte för att utarbeta rekommendationer för behandling av nedre urinvägsinfektion hos kvinnor. Budskap och rekommendationer är sammanfattade nedan.

Huvudbudskap

- Akut cystit är i de allra flesta fall ofarligt och ca 30 % av patienterna blir symptomfria efter en vecka utan behandling.
- Behandling med antibiotika syftar i första hand till att förkorta tiden med symtom.
- Anamnesen är betydelsefull. Vid typiska, nytillkomna symtom (sveda, täta trängningar, frekventa miktions) hos icke gravid kvinna krävs i regel ingen ytterligare diagnostik.
- Det lokala resistensläget och patientens ålder och njurfunktion är faktorer som påverkar valet av antibiotikum.
- Vid misstänkt cystit hos gravida skall urinodling göras på bakteriologiskt laboratorium och behandling påbörjas utan inväntan av odlingsvar.
- Metenamihippurat (Hiprex®) rekommenderas inte som profylax mot recidiverande cystit.

Riktlinjer för behandling

- Asymtomatisk bakteriuri skall inte antibiotikabehandlas utom under graviditet.
- Starkt luktande urin och ospecifika symtom som oro och förvirring hos äldre i vård och omsorg tyder inte på behandlingskrävande nedre UVI.
- Pivmecillinam och nitrofurantoin är likvärdiga förstahandspreparat med låg resistens hos *E. coli*. Trots högre resistens kan trimetoprim fortfarande övervägas för empirisk terap.
- Tre till fem dygns behandling är oftast tillräcklig.

Poster vid Stramas medverkan på Läkaresällskapets Riksstämma 2007.

Strama är ett samverkansorgan med syfte att verka för sektorsövergripande samordning av frågor som rör förutsättningar att bevara möjligheten till effektiv antibiotikaanvändning vid bakteriella infektioner hos människor och djur.

Arbetet på landstingsnivå drivs av ett flertal lokala grupper sammansatta av experter från olika berörda verksamhetsområden.

På nationell nivå leds Strama av en ordförande som är utsedd av regeringen och en styrgrupp som är vald på förslag från Socialstyrelsen, Smittskyddsinstitutet, Läke medelsverket, Smittskyddsläkarförbundet, Sveriges Kommuner och Landsting, Referensgruppen för Antibiotikafrågor, Svensk Förening för Vårdhygien, Apoteket AB och Statens Veterinärmedicinska Anstalt.

The logo for Strama features a grey, curved line above the word "Strama" in a bold, red, sans-serif font.

Strama
171 82 Solna
Tel 08-457 2367, Fax 08-31 36 10
www.strama.se